

Evropské finanční právo

25. 4. 2018

Richard Bartes

Spotřební daně / Akcízy

Terminologie

- **Terminologie**
 - spotřební daně nebo spíše akcízy? -> **akcízy**
 - „spotřební daň“ – zavádějící termín
- V podstatě „**spotřeba statku**“ je předmětem také DPH
 - DPH + akcízy
 - Obratová daň + spotřební daně
- Původ „spotřební daně“ – „**Excise Duty**“

Definice akcízů

- **Selektivní** spotřební daně uvalené na **vybrané výrobky** navíc **vedle všeobecné spotřební daně** zvyšující daňové zatížení vybraných komodit
- **Všeobecná spotřební daň** = v podmínkách EU ... daň z přidané hodnoty (DPH, TVA...)
- **Akcízy**

	X	DPH
■	Nepřímé daně	
■ Selektivní		Univerzální daň
■	Daně in rem	
■ Jednofázová (Prodej)		Mnohofázová

Definice akcízů

- **Jednorázová daň**
- **Jednotlivá daň**
- **Nenávratná daň**
- **Zdaňuje se ve státě konečné spotřeby** dle místního harmonizovaného práva
- **Daňový sklad = celní sklad** – sklady podnikatelů; zboží je zde baleno/přebaleno/posláno jinam; „cestování“ mezi daňovými sklady nepodléhá spotřební dani; monitorováno celní správou; povinnost zaplatit daň vzniká provozovateli skladu až při uvedení výrobku do prodeje

Spotřebitel

- **Subjekt na konci jednofázového „aktu“ (prodeje) - akcíz / na konci mnohofázového řetězce - DPH**
- **Subjekt, který „to“ všechno zaplatí**
- **Spotřebitelova cena = cena bez daně NETTO + SpD + DPH**

Kritéria a rozsah selekce

■ Kritéria selekce

- Škodlivost
- Luxus
- Regulace spotřeby
- Politická hlediska
- Fiskální záměry

■ Rozsah selekce

- Zdanění **omezené** (do 10 komodit) **ČR**
- Zdanění **střední** (15 -30) **Polsko**
- Zdanění **široké** (nad 30) **USA**

Konstrukční prvky akcízů

- **Subjekt daně – kdo**
- **Předmět daně – za co**
- **Základ daně – z čeho**
- **Sazba daně – kolik**
- **Korekční prvky – zvýhodnění**

Exkurz do historie aneb z čeho akcízy vznikly

- **Reinkarnace akcíz:** první republika - konec v 50. letech v důsledku zavedené daně z obrátu - znovu zavedeny od 1. 1. 1993 (+ nový zákon o SpD se vstupem do EU)
- **Před r. 1993 dvojí konstrukce:**
 - **Finanční monopoly** – 1. republika
 - Soustředění výroby nebo prodeje vybrané komodity výhradně do státních rukou, kdy stát sám určuje ceny těchto komodit
 - Ztratilo význam od r. 1948 – zestátnění, Benešovy dekrety
 - Např. fin. monopol lihový, tabákový, ze soli...
 - **Fabrikátové daně** – od r. 1946, doba socialismu
 - Podobná konstrukce jako u dnešních spotřebních daní
 - Byly to tzv. výrobní daně – zatížily pouze hotové výrobky
 - Cukr, droždí, pivo, šumivé víno, uhlí

Současný legální rámec v ČR

- **Zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních**
- **Zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád**

Předmět akcízů

- **1) Pivo** – základ daně v hektolitrech
- **2) Víno** – tichá vína, šumivá vína a meziprodukty
- **3) Líh** – základ daně v litrech
- **4) Tabákové výrobky** – cigarety, doutníky/cigarillos, tabák ke kouření
 - Základ daně počet kusů / kg
- **5) Minerální oleje** – nafta, benzín
 - Základ daně v litrech

Energetické daně

- **Pramen** – Zák. č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- ~~Ekologické daně~~ – ty jsou ve Francii, nikoliv u nás
- **Daň ze zemního plynu** a některých dalších produktů
- **Daň z pevných paliv**
- **Daň z elektřiny**

? Daň z hazardu ?

- **Zák. č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her**
- Přímá či nepřímá daň?
 - Daňový subjekt
 - Zdaňovací období
- Účel daně

Akcízy v Evropě

- **Akcízy harmonizované**
 - tabák a tabákové výrobky
 - alkoholické nápoje (lihoviny, pivo, víno)
 - minerální oleje
 - energie
- **Akcízy neharmonizované**
 - ostatní např.:
 - automobily
 - kožeštinové výrobky
 - střelné zbraně
 - hrací karty, rulety ...

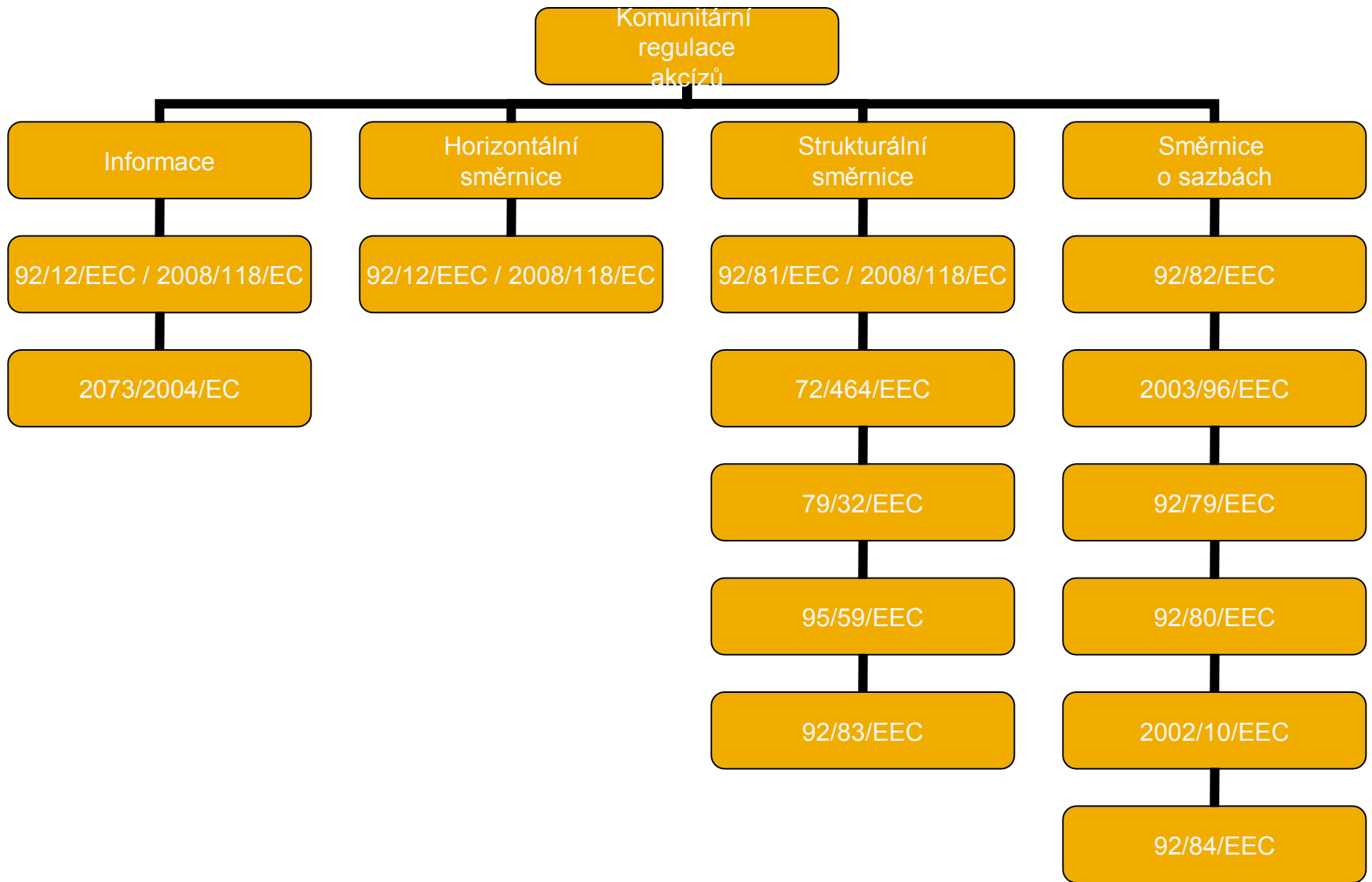
Směrnice

- Na začátku značně rozdílný systém akcíů v členských státech
- **Směrnice 72/43/EHS**
 - Systém akcíů, předmětem jsou minerální oleje, tabák, lihoviny, pivo a víno
- **Směrnice 92/12/EHS**
 - Upravuje výrobu, zpracování, držení a přepravu produktů
 - Zavádí autorizované daňové sklady (pohyb mezi nimi bez daně)
- **Směrnice 2008/118/ES**
 - Nahradila směrnici 92/12/EHS -> zjednodušení

Harmonizační proces

- **Velmi pokročilý**
- Snaha o vyrovnání sazeb (zvýhodňování domácích producentů je tím omezeno, resp. znemožněno) vyústila alespoň ve stanovení minimálních sazeb

Směrnice

Zdanění spotřeby minerálních olejů

- **Směrnice 92/81/EHS** definuje druhy minerálních olejů (benzin, nafta, petrolej, zemní plyn, topné oleje) – minerální olej je prodáván, slouží ke spotřebě, jako palivo, jako pohonná hmota (tedy výčet je demonstrativní)
- **Směrnice 2003/96/ES** restrukturalizuje zdaňování energetických produktů a elektrické energie, **rozšiřuje zdaňování minerálních olejů** i na uhlí, zemní plyn a elektrickou energii, stanovuje minimální sazby v závislosti na použití energetických produktů (pohonné hmoty, palivo pro průmyslové nebo obchodní účely, prostředek pro výrobu elektrické energie); povinnost vybírat energetické daně ve členských státech od 1. ledna 2004.

Zdanění spotřeby alkoholu

- Problémy z důvodu množství tzv. národních nápojů (víno v jihoevropských státech, koňak ve Francii, whisky ve Velké Británii a v Irsku, pivo se středoevropských zemích) a státních monopolů na prodej alkoholu ve Skandinávii
- **Směrnice 92/83/EHS** dělí alkoholické nápoje na pivo, víno, meziprodukty, alkohol a alkoholické nápoje
- **Směrnice 92/84/EHS** upravuje minimální výše sazeb

Zdanění spotřeby tabáku a tabákových výrobků

- **Směrnice 72/464/EHS a 79/32/EHS** – obecné směrnice, rozdělují tabákové výrobky
- **Směrnice 95/59/ES** dělí tabák na cigarety, doutníky a tabák ke kouření
- **Směrnice 2002/10/ES** stanoví minimální sazby daně, přičemž je možno uplatňovat sazbu daně valorickou (na základě maloobchodní ceny), specifickou (na kilogram či na kusy) či smíšeno

Závěr

- Strukturální harmonizace dokončena, existuje jednotný systém nepřímého zdanění
- Nedokončená otázka harmonizace daňových sazeb (zasahování do národních zájmů, nástroj fiskální politiky, příjmové stránky rozpočtů, neochota EK vymáhat implementaci směrnic, národní tradice)